

הלכות הדף היומי

מסכת נזיר

תוכן

- א. משום גושה גזרו עליה.....1
- ב. כי קניסנא בתחילת נזירות.....2
- ג. מי שהיו שתי כיתי עדים מעידות אותו אלו מעידים שנזיר שנים ואלו מעידים שנזיר חמש ... יש בכלל חמש שנים שיהא נזיר שנים ... כת אחת אחד אומר שנים ואחד אומר חמש ... יש בכלל חמש שנים.....3
- ד. הכל מודים במונה ... אחד אומר אחת ושנים ואחד אומר שלש ארבע חמש4
- ה. הדרן עלך מי שאמר.....4
- א. מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני ואני כולם נזירים הותר הראשון הותרו כולן הותר האחרון האחרון מותר וכולם אסורין.....5
- ב. אמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר פי כפיו ושערי כשערו ה"ז נזיר.....6
- ג. הריני נזיר ושמע אשתו ואמרה ואני מיפר את שלה ושלו קיים.....6
- ד. הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר.....6
- ה. הריני נזיר ואת ואמרה אמן מיפר את שלה ושלו קיים הריני נזירה ואתה ואמר אמן אינו יכול להפר.....7
- ו. והוא שהתפיסו כולן בתוך כדי דיבור וכמה תוך כדי דיבור כדי שאלת שלום וכמה כדי שאלת שלום כדי שאומר שלום תלמיד לרב.....8

דף כ.

א. משום גושה גזרו עליה

הלכות הדף היומי

מסכת נוזר

על כל הארצות שמחוץ לא"י גזרו רבנן טומאה¹. ובתחילה² גזרו על גושה כלומר אדמתה בלבד, כבית הפרס, כלומר כשדה שנחרש בקבר שרינו מטמא באוהל, ולא היו מטמאים אלא המהלך בה או נוגע או נושא מעפרה³, חזרו וגזרו⁴ על אוירה⁵ שיטמא ואף על פי שלא נגע ולא נושא אלא כיון שהכנים ראשו ורובו לאויר ארץ העכו"ם נטמא, וכן כלי חרש שהכנים אוירו לארץ העכו"ם ושאר כלים שהכנים רובם לאויר ארץ העכו"ם נטמאו. אולם טומאת אויר ארץ העמים לא עשו אותה בטומאת עפרה, אלא קלה היא ממנה⁶.

ב. כי קניסנא בתחילת נזירות

כבר התבאר לעיל דף כ: שכיון שאסור לידור בחו"ל משום טומאת ארץ העמים, מי שנזר בחוצה לארץ, כדי שלא יוסיף בכל שעה שנמצא בחו"ל

¹ מפני שאין נזהרים במיתיהם לייחד להם מקום וכ"ש שאין עושים ציונים, ולכן בכל מקום יש להסתפק אם אין מת קבור שם, וגם שמא חרשו קבר ויש בהם כמה עצמות כשעורה מפורד ומפורד על פני כל הארץ. ויתבאר שגזרו בין על גושה ובין על אוירה, כלומר בין שהלך או נגע בהעפר ובין שנכנס לאוירה בלי נגיעה, אלא שבפרטי הטומאות אין דומות זה לזה כמו שיתבאר בס"ד. ערוך השולחן העתיד הלכות טומאת מת סימן כג סעיף א

ני שאין נזהרים במיתיהם לייחד להם מקום וכ"ש שאין עושים ציונים, ולכן בכל מקום יש להסתפק אם אין מת קבור שם, וגם שמא חרשו קבר ויש בהם כמה עצמות כשעורה מפורד ומפורד על פני כל הארץ. ויתבאר שגזרו בין על גושה ובין על אוירה, כלומר בין שהלך או נגע בהעפר ובין שנכנס לאוירה בלי נגיעה, אלא שבפרטי הטומאות אין דומות זה לזה כמו שיתבאר בס"ד.

² רמב"ם הלכות טומאת מת פרק יא הלכה א

³ דס"ל דאין מטמאין באהל ואפילו אח"כ כשנזרו על אוירה לא החמירו כבנושה מטעם זה

⁴ מפני שקרוב מאד דהנכנס לאוירה יעמוד אח"כ על הארץ לכן גזרו עליה ולא החמירו בה. ועוד דגם הרבה הרונים מישראל נתפשטו בארץ העמים כמ"ש התוס' בנזיר [נ"ד: ד"ה ארץ], ולפיכך גזרו גם על אוירה, ולא החמירו כבנושה, מפני שמיעוט הם לגביהם. ערוך השולחן העתיד שם סעיף ג

⁵ נראה לשיטת הרמב"ם, דארץ העמים דומה לשדה שנחרש בה קבר דאינה מטמאה באהל, ולכן לא מצינו לשון אהל בארץ העמים אלא לשון אויר, כלומר דהנכנס בכל גופו לארץ העמים אף שנכנס בהאויר הוה כעמד על הארץ, וזהו כביאת המצורע שהנכנס לבית המנוגע טמא, ואין זה מטומאת אהל אלא מטומאת ביאה אל הבית, שהרי אין טומאת אהל אלא בטומאת מת בלבד, אבל לעולם לא גזרו על טומאת אהל בארץ העמים, רק שגזרו הילוך באויר כהילוך בארץ, רק שהקילו בפרטיותה. ערוך השולחן העתיד שם סעיף ד

⁶ שעל טומאת עפרה שורפין תרומה וקדשים. והמתמא בנושא, טמא טומאת שבעה, וצריך הזייה שלישי ושביעי, אבל הנטמא באוירה א"צ הזייה שלישי ושביעי, אלא טבילה והערב שמש. וכן תרומה וקדשים שנטמאו מחמת אוירה תולין, לא אוכלין ולא שורפין, עכ"ל. רמב"ם שם הלכה ב

הלכות הדף היומי

מסכת נוזר

טומאה על טומאתו בשהייתו שם, קונסין אותו⁷ ומחייבין אותו לעלות לארץ ישראל⁸, ולהיות נוזר בארץ ישראל כמנין הימים שנוזר.

לפיכך י"א⁹ שגם מי שנדר בזמן הזה בחוצה לארץ, אע"פ שכולנו טמאי מתים כופין אותו, אם יש בנו כח לכופו¹⁰, לעלות לארץ ישראל, כדי לא להוסיף טומאה על טומאתו בכל שעה שנמצא בארץ העמים¹¹, ולהיות נוהג שם נזירות עד שימות, או עד שיבנה המקדש ויביא קרבנותיו במלאת ימי נזרו. לפיכך מי שנדר בזה"ל בח"ל כופין אותו לעלות לא"י. וי"א¹² שאין כופין אותו. והעיקר כדיעה ראשונה¹³.

ג. מי שהיו שתי כיתי עדים מעידות אותו אלו מעידים שנוזר שנים ואלו מעידים שנוזר חמש ... יש בכלל חמש שנים שיהא נוזר שנים ... כת אחת אחד אומר שנים ואחד אומר חמש ... יש בכלל חמש שנים

⁷ בכסף משנה נזירות פרק ב הלכה כ הקשה לא ידעתי מנין לו אדרבה שנינו במשנה שהילני המלכה נדרה נזירות שבע שנים והשלימה נזירותה ואח"כ עלתה לארץ ואם כדברי רבינו למה לא חייבוה שתעלה לארץ ואפשר שלא ידעו חכמים בנזירותה עד שעלתה לארץ, או אפשר שהיתה צריכה לעמוד אותם שנים בח"ל מפני תיקון המלכות, אי נמי אפשר שלא עלתה לארץ אלא מפני שחייבוה לעלות.

⁸ בכס"מ ובאחרונים הבינו שקונסים אותו מיד, אולם במרכבת המשנה כתב שמן הדין חייב לעלות מיד שלא ישהה בטומאת גושה של ארץ העמים שהרי הוא כנוזר בבית הקברות שאסור לשהות שם, ועיין מעשה רקח שכתב להיפך שאפשר כונת הרמב"ם שקונסים מאחר שסיים מנין הימים שנוזר שיעלה ויעשה שוב בא"י ובכך מיושב הקושיא מהילני המלכה.

⁹ דעת הרמב"ם נזירות פרק ב הלכה כא

¹⁰ ספר החינוך פרשת נשא מצוה שעד

¹¹ שכל מאי דאפשר לן לתקוני מתקנינן והואיל וגזרו טומאה על ארץ העמים נמצא כל שעה שהוא בחו"ל מוסיף טומאה על טומאתו וא"כ יש הפרש בין א"י לחו"ל והלא מודה הרב שמי שנדר בנזיר שאסור ליטמא למתים אף על גב דכולנו טמאי מתים וכי מפני שנמצא בטומאה אחת יהיה מותר ליטמא בטומאה אחרת ומשום הכי כופין אותו לעלות לא"י שלא יוסיף טומאה בכל שעה. רדב"ז וכ"כ כס"מ הלכה כ ליישב דברי הרמב"ם מהשגת הראב"ד

¹² השגת הראב"ד שם שהקשה למה כופין אותו לעלות ולמנות וכי יש שם טהרה והלא כלנו טמאין טומאת מת ואין כאן הפרש בין א"י לח"ל ואסור להזיר בכל מקום. והראב"ד אפשר הוא לשיטתו פרק ה הלכה טו, שבטמא אין איסור ליטמא עוד, ולא שייך תוספת טומאה מצד שהייתו בארץ העמים, ואינו כדן שוהה בבית הקברות, והרמב"ם לשיטתו שם ובהלכה מז שיש בכלל איסור. ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות נזירות סימן ז סעיף יט שתי' והרמב"ם סובר כיון דבזמן הבית גזרו שיעלה לא"י אין לנו כח לבטל עתה גזירתם דהוה דבר שבמניין ואף שבטל הטעם מ"מ הגזירה לא בטלה, והולך הרמב"ם לשיטתו בפ"ב מממרים דאין ב"ד יכול לבטל וכו' אפילו בטל הטעם, והראב"ד לשיטתו שם דכשבטל הטעם בטלה הגזירה. כן נלע"ד ברור עם שהמפרשים לא ירדו לזה ע"ש.

¹³ שכדעת הרמב"ם כן דעת החינוך שם וסמ"ג רמג וכ"כ רבינו ירוחם – תולדות אדם וחיה נתיב יד חלק ז דף קיד טור א ובערך לחם יו"ד רל"ט בהל' נזירות, אמנם עיין ש"ך יו"ד רל"ט כח שמשמע שלא הכריע.

הלכות הדרף היומי

מסכת נוזר

מי שהיו¹⁴ שתי כתי עדים מעידין אותו, אלו מעידין שנזר שנים ואלו מעידין שנזר חמש, הרי זה נזיר שנים, שבכלל חמש שנים והרי כולן מעידים בשנים. וי"א¹⁵ שאפילו כת עד אחד מעיד שנזר שנים ואחד מעיד שנזר חמש הרי זה נזיר שנים, שבכלל חמש שנים והרי שניהם מעידים בשנים.

ד. הכל מודים במונה אחד אומר אחת ושנים ואחד אומר שלש ארבע חמש

אחד אומר שנזר שנים ואחד אומר¹⁶ שהיה יותר משנים ורק הראשון לא שמע את מנינו של הנזיר עד הסוף, לכל הדעות הנזכרות, הרי זה נזיר שנים כיון שאין הכחשה ברורה ביניהם.

הדרן עלך מי שאמר

¹⁴ רמב"ם שם פרק ג הלכה ט

¹⁵ במאירי הביא שתי הדעות ובלחם משנה שם הקשה מדוע לא פסק כר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה דקאמר דפליגי בכת אחת ורבינו ז"ל היה לו לפסוק בן ולכתוב כת אחת דכי האי גוונא אשכחן בהלואה אחת אומרת מנה ואחת אומרת מאתים דיש בכלל מאתים מנה כדאמר ר"ש בן אלעזר בפ' זה בורר וכן פסק רבינו בהלכות עדות כר"ש ב"א וא"כ היה לו לפרש כאן בן ולא לכתוב ב' כתי עדים דמשמע דכשהיה כת אחת אמרינן נחלקו עדות. ועיין מעשה רקח שם שרבינו העתיק המשנה כצורתה כדרכו הטוב ובפ"ג דהלכות עדות ביאר עוד דיני הכחשת העדויות וכו' ובוזה סרה תלונת הרב לח"מ ז"ל. אולם עיין בנאם דוד כתב שדעת הרמב"ם שאין הנדונים שוים וכ"כ במאירי ולא ביארו מה החילוק, ואפשר דבממון מעידין על חיוב מנה וא"צ דרישה וקירה אך הכא לחייביה בנזירות בעי' דרישה וחקירה והרי הם מוכחשים ולהכי אינה עדות כלל משא"כ שתי כיתי עדים וכ"כ בתומים סימן ל' סק"ז הקשה כמו כן קושיא זו, ותירץ דכיון דהאחד אומר שנים ואחד אומר חמש עכ"פ איכא הכחשה בבדיקות, ובממון דאינו צריך דרישה וחקירה משום נעילת דלת, ובנזירות דלא שייך נעילת דלת בעינן דרישה וחקירה, ומסיק והא דצריך בעדי נזירות דרישה וחקירה צ"ל דגם בזו שייך הזמה דאם היה נזיר ושתה יין חייב מלקות א"כ אף הזוממים חייבים מלקות, וא"כ בעינן דרישה וחקירה כדיני נפשות. עכ"ל. וכן כתב בתשובות רע"א סימן פ"ז יעו"ש. ועיין צפנת פענח וצ"ע. ועיין שערי ישר שער ו פרק ז שכב ודבריהם תמוהים מאד כיון דבאיסורים לא בעינן דרישה וחקירה דרק כדיני ממונות אמרו משום דילפינן ממשפט אחד יהיה לכם, צריך מדינא דרישה וחקירה, אבל באיסורים אינו צריך דרישה וחקירה, ומחיכי תיתי יהיו דין נזירות חלוק משאר איסורים, ומה דמסתעף מזה ענין מלקות אם עבר ושתה יין דחייב מלקות, לפי"ז גם במעיד על הלב ודם ג"כ אפשר לבוא לידי מלקות, ואיך אפשר שיתחייבו העדים אם הזומו מלקות, ועי"ש שדחה גם את תי' של האורח מישור, ועי"ש מה שיישב.

¹⁶ ולא נפל הספק אלא בכת אחת ואף בזו יראה לפסוק שכל שאין בניהם הכחשה ברורה יש בכלל חמש שנים. מאירי סוף הפרק

הלכות הדף היומי

מסכת נזיר

דף כ:

א. מי שאמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני כולל נזירים הותר הראשון הותרו כולל הותר האחרון האחרון מותר וכולל אסורין

היה נזיר¹⁷ עובר לפניו ואמר הריני כזה הרי זה נזיר, וכן אם שמע ואמר ואני בתוך כדי דבור ושמע שלישי בתוך כדי דבור של שני ואמר ואני ואפילו הן מאה¹⁸ כשכל אחד תוך כדי דיבור של חבירו אף על פי שהוא לאחר כדי דיבור של הראשון מפני שכל אחד נתפס בחבירו וכולל נזירין.

וכבר התבאר במסכת נדרים דף כו: שאם נשאל הראשון על נזרו והותר¹⁹, הותרו כולם. נשאל האחרון והותר, האחרון מותר וכולל אסורים. נשאל השני והותר, השני והאחרון מותרים והראשון אסור.

עוד התבאר בנדרים דף כה: שיש אומרים²⁰ שאין אומרים הותר מקצתו הותר כולו אלא בשניתר על ידי פתח²¹, שבפתח שהוא כמו נדר של טעות שייך לומר נעקר מעיקרו, אבל אם הותר על ידי חרטה לא שייך לומר הותר מקצתו הותר כולו, שבמה שנתחרט נתחרט ובמה שלא נתחרט למה נעקרנו. ויש אומרים²² שלא שנא פתח ולא שנא חרטה כיון שלא נעקר אלא על ידי החכם המתירו, או הג' מתירין הוי עקירת החכם עקירה מעיקרו והותרו כולו.

¹⁷ רמב"ם הלכות נזירות פרק ב הלכה ד

¹⁸ עיין ש"ך יו"ד רכט יא

¹⁹ שו"ע ונו"ב יו"ד רכט ג

²⁰ כן כתבו הרא"ש (פ"ג סי' ח) והר"ן בפרק ארבעה נדרים (כו.) בשם הרמב"ן (ח:) ורבינו ירוחם (גי' ד ח"ז קיג:) אף על פי שכתב בשם הרשב"א (בחי' כו: ד"ה א"ל רבא, ושם כז. ד"ה אי) כדברי התוספות מ"מ כתב דכדברי הרמב"ן עיקר

²¹ וכתב המ"ז ה דבסי' רל"ב ס"ח יתבאר דלא אמרינן הותר כולו כשהותר מקצתו א"כ משנה דבריו ממה שאמר תחילה וכן הדין כאן בכ"מ דאמרינן הותר כולו וכ"כ ב"י בשם רמב"ן ור"ן ע"כ אין להקל בזה ודלא כמ"ש הב"ח להקל כאן, והש"ך בנקה"כ ובס"ק דמסכים עם הב"ח וכתב שכ"כ בד"מ סי' רל"ב דהכא שאני כיון שאינו טעות מעיקר הנדר אלא ניתר ע"י התרה בכל ענין הותרו כולל וא"צ שיחליף דבריו.

²² הר"ן בשם התוספות

הלכות הדף היומי

מסכת נזיר

**ב. אמר הריני נזיר ושמע חבירו ואמר פי כפיו ושערי כשערו
ה"ז נזיר**

נדר חבירו בנזיר²³ ואמר הוא פי כפיו מיינן, או שאמר שערי כשערו מלהגזן, הרי זה נזיר.

**ג. הריני נזיר ושמעה אשתו ואמרה ואני מיפר את שלה
ושלז קיים**

נדר האב²⁴ או הבעל ואמר הריני נזיר וכן בכל הנדרים והתפיסה היא בו, ואמרה ואני או כל אחד מלשונות התפסה, מפר שלה, ושלו קיים.

ד. הריני נזירה ושמע בעלי ואמר ואני אינו יכול להפר

נדרה²⁵ היא בנזירות ואמרה הריני נזירה והתפיס בה הבעל או האב ואמרו אני או כל לשון התפסה אחר, וכן בשאר נדרים והתפיס בה הבעל או האב, כגון שנדרה מדבר ואמר ואמר הבעל או האב ואני, הרי גילה דעתו שנוח לו בנדרה ונזירותה, והרי זה קיום, ושוב אינם יכולים להפר²⁶.

²³ רמב"ם שם

²⁴ שו"ע ונו"ב יו"ד רלד נג

²⁵ שו"ע ונו"ב שם נב

²⁶ ועיין אור שמח הלכות נדרים פרק יג הלכה יב וז"ל מסתפקנא טובא היכי דנשאל אח"ז על נזירות שלו האם יכול להפר את נזירותה אח"ז, כמו היכי דנשאל על הקמתו, או דכאן לא שאל רק על נזירותו, אבל במה דגילה דעתו דניחא ליה בנזירותה ע"ז לא שאל, ואף דעל דיבורו ואני שאל, מכל מקום נשאר כמו הקמה בלב לבד, שג"כ מוקם, ומה שיבואר לקמן דהיכי דחשב לקיים בשפתיו זה לא הוי היקם, כאן מה דחשב להוציא בשפתיו לא על ההקמה, רק למיתפס נזירותו, אבל מתוך זה חזינא דניחא ליה בנזירותה, והוי הקמה בלב, וסגי, ואף כי נשאל על נזירותו מכל מקום אינו יכול להפר לה, או דנאמר דמוכח דקיים לה כדי שיהי' במה למיתפס נזירותו, אבל כיון דשאל הוא תו לא ניחא ליה בנזירותה, ומסתברא כפן הא', ואם כה מדוקדק לשון הגמ', דבשנויא מסיק (נזיר כ"א ע"ב) אי מיתשל אהקמתיה מצי מיפר כו', דלפי מה דס"ד בטעמו משום דבעל מיעקר עקר, וכי מיפר מבטל נדרו ג"כ, ולא מצי למיחל דברו, לפ"ז אם מיתשל על נזירותו ובטל למפרע מה שאמר ואני, אף שעל מה שנוה אשתו לא איכפת ליה אם תקיים את נזירותה, בכ"ז כיון דעקר נדרו מצי מיפר, אבל כיון דטעמו דמשום דאמר ואני כמו שקיים לה דמי, רק כי מתשל על מה שהקים לה, שמתחרט ע"ז, אז מצי להפר אח"ז, אבל אי לא, היינו שנשאל על קבלת נזירותו לבד, אז נשאר כמו שהקים לה בלבד, ולא מצי מיפר לה אח"כ, ודוק.

הלכות הדף היומי

מסכת נוזר

ה. הריני נוזר ואת ואמרה אמנ מיפר את שלה ושלז קיים

הריני נוזיר ואתה ואמר אמנ אינו יכול להפר

להלן דף כב" יבואר בעזה"ת שגדר לעצמו²⁷ והדירה כמותו וגמר בלבו להדירה ואמרה אמנ, אין לך קיום גדול מזה, ושוב אינו יכול להפר. אך אם נדר לעצמו והדירה דרך שאלה מה בלבה, כגון שאמר לה התרצי בנדר זה להיות כמותי או לא ואמרה אמנ, הרי זה מפר לה, שאין השאלה קיום אלא לדעת מה בלבה.

ביצד, אמר לה הריני נוזר ואת, כלומר ואת נוזירה כמותי, ואמרה אמנ, אינו יכול להפר לה שאין לך קיום גדול מזה.

אמר לה הריני נוזר ומה תאמרי את האת נוזירה כמותי, ואמרה אמנ הרי זה יפר את שלה י"א²⁸ ששלו קיים, וי"א²⁹ שאם הפר לה גם שלו בטל, שזה כמי שתלה נדרו בנדרה,

ואם היא אומרת לו הריני נוזירה ואתה, ואומר אמנ, הרי זה קיום ואינו יכול להפר, וכל כיוצא בזה.

²⁷ שו"ע ונו"כ שם נד

²⁸ ביאור הגר"א שם קה גליון מהרש"א שם יב מהתו"ו פ"ב מ"ד וכתבו שמש"כ בשו"ע ושלו בטל מ"ס
²⁹ לבוש שם כלשון השו"ע ולשון הרמב"ם הלכות נדרים פרק יג הלכה יד ועיין נקודות הכסף שם וז"ל ונראה דהרמב"ם היה גורס במתניתין מפר את שלה ושלז בטל, וכן הוא בירושלמי במתניתין [שם הלכה ב], ומשמע התם בירושלמי דמעמא הוא שנעשה כמי שתלה נדרו בנדרה, ע"ש. ומפרש דאביי להלן דף כב משני ברייתא כגון דקאמר לה הריני נוזר ואת, דקא תלי נדרו בנדרה, ולא דנעשה כמי שתלה נדרו בנדרה, אלא דתלי ממש נדרו בנדרה, ומתניתין כגון דקאמר הריני נוזר ואת מאי, דלא תלה נדרו בנדרה ממש, אלא דנעשה כמו שתלה נדרו בנדרה, כדקאמר בירושלמי, דהיינו כאלו היה אומר הריני נוזר אם תהיה את נוזירה, ומה שתעשי בנזירות שלך יהיה בנזירות שלי, ואת מאי, הילכך מפר את שלה ושלז בטל. ולכך כתבו הרמב"ם והמחבר כאן, שזה כמי שתלה נדרו בנדרה, ולא כתבו שתלה נדרו בנדרה, וכדקאמר בש"ס דקא תלי נדרו בנדרה, אלא כוונתם להירושלמי. והא דלא כתבו ברישא שתלה נדרו בנדרה משום שפשוט הוא, כן נראה לי לדעת הרמב"ם. ותמיהני על הכסף משנה [שם] שמביא גירסת הש"ס שלפנינו, וכתב שהרמב"ם פסק כאביי, והא דבר שאי אפשר ליישב דעת הרמב"ם על פי הגרסא שלפנינו, אלא ודאי כמו שכתבתי. ומיהו מדברי התוספות [שם כב, ב ד"ה אביי] מבואר להדיא שהיו גורסים בגירסת הספרים שלפנינו, וכן מובא ברש"י [שם כג, א ד"ה ומתניתין] עג, ולכן דברי המחבר צריכים עיון לדינא.

הלכות הדף היומי

מסכת נויר

ו. והוא שהתפיסו כולן בתוך כדי דיבור וכמה תוך כדי דיבור כדי שאלת שלום וכמה כדי שאלת שלום כדי שאומר שלום תלמיד לרב

כבר התבאר במסכת נדרים דף פז. שתוך כדי דיבור שיעורו הוא שלש תיבות³⁰, "שלום עליך רבי", וי"א³¹ ארבע תיבות "שלום עליך רבי ומורי", ותוך כדי דיבור כדיבור דמי, וגם לענין נדרים ודיני ממונות אנו אומרים כן.

ולפיכך מה שהתבאר לעיל, שבהתפיס נדרו בנדר חבירו ואמר אני, או אשתו שהתפיסה נדרה בנדרו וכדומה, הרי הם נזירים, הוא דוקא בתוך כדי דיבור מחבירו. אך אם אמר "ואני כמותך" חל אפילו לאחר כדי דיבור³².

³⁰ ש"ך יו"ד ר"ו, אורים חו"מ כט ב וכ"כ מ"ב תפז ד שכ"ד רוב האחרונים, והקשה שם בשער הציון ג על הפמ"ג שכתב ד' תיבות. והוא כשיעור שכתב הרמב"ם הלכות עדות פרק כ הלכה ג "מכדי דבור שהוא כדי שאלת שלום תלמיד לרב". ובב"ק ענ: אמרי תרי תוך כדי דיבור הוי חד כדי שאילת תלמיד לרב וחד כדי שאילת הרב לתלמיד כי לית ליה לרבי יוסי כדי שאילת תלמיד לרב שלום עליך רבי ומורי דנפיש, כדי שאילת הרב לתלמיד שלום עליך אית ליה, ומבואר ביו"ד רמב"ז דשאילת שלום הוא שלום עליך רבי.

³¹ ח"י רע"א חו"מ שם, ועיין מ"ז יו"ד רמב"ה, ובש"ך כה, כששואל בשלום רבו אומר שלום עליך רבי. ואם נותן לו רבו שלום יאמר לו שלום עליך רבי ומורי וכן הוא ברמב"ם ובמור והטעם דכל שמישיב שלום דרכו להוסיף קצת. וא"כ לכאורה מוכח כהאורים אולם עיין ח"י רע"א יו"ד שם שהביא מגמ' בב"ק ענ: ששאילת תלמיד לרב שלום עליך רבי ומורי ואולי דהיה להרמב"ם גירסא אחרת וחידוש שלא העירו מזה האחרונים.

³² ח"י רע"א רד ג מהר"ן ומל"מ ועיין ש"ך יו"ד רכט יא שאם שמע חבירו נודר ואומר יהא כפלוני אפי' אמר כן אחר כמה ימים וכן בנדר מבשר והתפיס פת בבשר, אבל כשחבירו אמר ואני בעינן שיאמר כ"א תכ"ד של חבירו.